

MÚLTMENTŐ

A HOSSZÚHETÉNYI HAGYOMÁNYŐRZŐ EGYESÜLET KIADVÁNYA 13.

A strandon az is jó...

A tájház mögötti területen, a kis iszapos tavacska helyén – sokan nem is gondolnák – hajdan úszómedence, körülötte a strandfürdőhöz tartozó kerthelyiség szolgálta több évtizeden keresztül a helyiek és a városból érkező vendégek felüdülését, szórakozását. *“A maga idején a pécsvárad járásban, Pécsvárad kivételével az egész környéket is beleértve itt volt a legkorszerűbb úszómedence, öltözőhelyiség. Hogy feledésbe ne merüljön, a medence mögött a Schellenberger féle telken a község kocsmárosai „jégvermet” ástak. Nyáridőben a strand jege hűsítette az italokat. A fürdővendégek és a lakosság szórakoztatására, kerthelyiséget, tekepályát alakítottak ki. Ez időben megemlíthető, hogy a fürdőmedence nyári tisztítása idején – szabadtéri színpadon – Mátyás Mihály rendezésében népszínműveket adott elő a korabeli színjátszó csoport.”* – Dallos Nándor, településünk egyik elkötelezett krónikása így írt a hetényi strandról, helyi ragadványneveket összegyűjtő munkájában. Cserhalmi (Fink) Lőrinc üvegnegatívon megmaradt fotói, néhány helyi emlékező elbeszélése és írása alapján igyekszünk feleleveníteni a jobb napokat megélt strand történetét.

(folyt. a 8. oldalon)

MÚLTMENTŐ

“Aki megírja szülőföldje történetét, az nagyobb és értékesebb munkát végez, mintha egyetlen történelmet írna. A hűség a szülőföldhöz a legnagyobb erő a táj felemelésére.”

Kanyar József

Kedves Olvasó!

Változatlan szeretettel és elszántsággal nyújtjuk át kiadványunk legújabb számát. Szeretettel, mert mi is ezt érezzük, amikor egy-egy fotót kapunk olvasóinktól. Elszántsággal, mert mindig az munkál bennünk, hogy igyekezni kell, nehogy lemaradjunk egy fontos mondatról, egy kidobásra ítélt fényképről. Fenntartva a tévedés lehetőségét továbbra is azon vagyunk, hogy lejegyezzünk, lemásoljunk, megörökítsünk mindent, ami lakóhelyünk rég-, vagy közelebbi múltjából mentésre érdemes.

Immár tizenharmadik alkalommal adhatjuk kézbe helytörténeti kiadványunkat, amelyben fotók segítségével és visszaemlékezések alapján merítünk a múlt gyorsan tovarobogó patakjából. A sorok közül és a régi fényképekről előtűnik egy-egy korszak, amelyben elődeink küzdöttek, boldogultak. A falusi élet mindennapjait, a kultúrálódási, sportolási szokásokat sokszor nosztalgiaival szemléljük, és látjuk, hogy nincs új a nap alatt.

Az egyesület nevében köszönöm mindazok segítségét, akik hozzájárultak az anyagok gyűjtéséhez, megírásához, a kiadvány megjelenéséhez, eljuttatásához. Fogadják szeretettel!

Papp János

Megújult a komlói múzeum

Az elmúlt években a Kubinyi Ágoston Program keretében folyamatosan zajlott – és zajlik jelenleg is – a Komlói Helytörténeti és Természettudományi Gyűjtemény állandó kiállításainak tartalmi és infrastrukturális megújítása.

Az intézmény nem csak Komló város, hanem a környékbeli települések helytörténeti, régészeti és néprajzi emlékeit is bemutatja, s különös hangsúlyt fektet a térség életét több mint egy évszázadon keresztül meghatározó feketeköszén bányászat emlékeire. A helytörténet mellett a Mecsek különösen gazdag geológiai és paleontológiai leleteit és jelenlegi élővilágát bemutató természettudományi kiállítások várják a látogatókat. Mi Hosszúhetényiek is több érdekességet fedezhetünk fel a tárlók között településünkről, a minket körülvevő természeti környezetről.

A kiállítások és rendezvények mellett a komlói múzeum évente megújuló, egyre növekvő népszerűségnek örvendő múzeumpedagógiai kínálatával csábítja falai közé a gyerekeket és felnőtteket egyaránt.

A múzeumról bővebb információ az intézmény weboldalán, a www.komloikonnyvtar.hu címen és hivatalos Facebook oldalán érhető el.

Mi is így gondoljak...

“A halódó hagyomány életét is fellendíthetik, meghosszabbíthatják kívülről érkező hatások. Mi például azért tudunk csomó helyen még gyűjteni, mert a háború előtt és alatt működött a Gyöngyösbokréta-mozgalom, aminek keretében a városba vittek falusi néptánc-csoportokat és színpadon mutatták be őket. Sok városi ekkor látott először néptáncot. A gyöngyösbokrétások hazamentek, és eldicsekedtek, hogy milyen sikerük volt. A hagyománytól már búcsúzó falusiak úgy érezték, hogy amit tudnak, annak értéke van, mert lám a városiak megbecsülik. Ez harminc-negyven évvel meghosszabbította a gyűjtési lehetőségeket.”

Sebő Ferenc

“Sok mindent hagy örökölni egyik nemzedék a másikra – de mind között a legfontosabb a nyelv. Ez a hagyomány hordozza az évezredekben összegyűjtött tudásunkat, közvetíti az időben, s így folytonosságot biztosít az értelmes emberi életnek”

Sánta Ferenc

“Az a gyermek, akit kiskorában megtanítanak énekelni és táncolni, aki a természetes anyagokkal – fával, gyapjúval, náddal stb. – megismerkedve apró játékokat, használati eszközöket készít, aki a népmese-hősök küzdelmeiben éli meg a jó erkölcs diadalát, az nem csak személyiségében lesz gazdagabb.”

Héra Éva

MÚLTMENTŐ

**A HOSSZÚHETÉNYI
HAGYOMÁNYŐRZŐ EGYESÜLET
KIADVÁNYA**

Székhelye:

7694 Hosszúhetény, Verseny u.9.

Telefon: 72/490-827

nepigyuttes@hosszuheteny.hu

Szerkeszti az egyesület.

Felelős szerkesztő: Papp János

A címlapterv Marsai Ágnes munkája

Készült Pécsen, Molnár Csaba

nyomdájában

ISSN-2060-1824

Küldjön egy képet!

Mindig örömmel közöljük, ha olvasóinktól kapunk egy-egy régi fotót vagy egyéb dokumentumot.

Molnár Györgyné küldte a mellékelt két fényképet a következő üzenettel:

Kedves Múltmentő!

Két képet küldök, amelyeken édesanyám Szabó Sándorné Rabb Rozália szerepel 1940-ben.

A felvételek a Hetényi Gyöngyösbokrétára sásdi szereplésének alkalmából készültek.

Az egyikén édesanyám egyedül látható, a másikon pedig egykori táncos párjával Sáfrány Györggyel, aki a háború során esett el.

Tudomásunk szerint édesanyám az utolsó élő tagja a Gyöngyösbokrétának.

Amennyiben a Múltmentő érdemesnek tartja, örömmel látnánk viszont egyik számában.

Üdvözlettel: Molnár Györgyné

Dallos Nándorné Ilonka nénitől kaptuk a bal oldali fotót, amely a hátlapja szerint 1930. szeptember 31-én készült. Tintner Jenőt és egyik unokáját Klein Sándort örököltette meg a "fél-re" sikerült fénykép. A Tintner családnak a mai Fő u. 41 sz. alatt működött vegyesboltja, vele szemben tejszarnoka. Az épületben az államosítás után szövőde, bolt, étterem, vendéglő, kocsmá is működött, jelenleg a Hetényi Harmat szódaüzem. A család téglagyártással is foglalkozott a Tót út és a régi 6-os út találkozásánál működő telepén.

A Tintner család régi, becsületes, megbízható hetényi zsidó kereskedő család volt. Három lányuk közül a legfiatalabb egy Krasznai nevű katolikus fiatalemberhez ment férjhez, őt nem hurcolták el Auschwitzba. A család többi tagja – a középső lány, Ilona kivételével, aki később Pécsváradon telepedett le – sosem térhetett vissza szülőfalujába.

"Emléül küldöm Kati testvéremnek Pista" Gombos Lászlóné Török Ibolyától kaptuk a fotót, melyet nagymamájának küldött 1942-ben mamája testvére, Tóth István a katonaságból. Szerencsére ő hazatért a világháborúból és haláláig Hosszúhetényben élt.

Fodor Virág hozta nekünk a képet dédszüleitől. Azt még nem sikerült kinyomoznia, hogy hol és mikor készült a fénykép, de Ripp Miklósné, Tóth Józsefné, Szabó Andorné és a dédimama segítségével több férfit tudtak azonosítani.

Akiket felismertek a csoportképen:

Molnár Ferenc, Vicze János, Györkö László, Takó Ferenc, Wagnöder Károly, Bóti György.

(Találtunk egy másik fotót, amelyen ugyanezek a személyek láthatók, az öltözékekből feltételezhető, hogy ugyanekkor készült az a fénykép is. Azon a férfiak kubikos talicskákkal láthatók.)

Milyen Hosszúhetény környéki földmunkát végeztek?

Talán tud még valaki segíteni?

Lelkes iskolások voltunk

Az itt közölt visszaemlékezés egy olyan családról szól, amelyet a háború sodort Hosszúheténybe. Czánik Istvánné Degré Judittól kaptuk az írást és a fotókat, melyet ő maga egészített ki Miklós bátyjának korábbi írásával.

Az ostromlott Budapestről 1945 tavaszán Pécsvárad felől egy lovaskocsival érkeztünk Hosszúheténybe. *Bocz János* családját kerestük, mert hírt hoztunk Örzse néni katona fiáról, *Deák Janiról*, hogy él és hamarosan hazaér. Hálásak voltak a jó hírért, szívélyesen fogadtak, szállást adtak és ennilát. Nem tudom, mit gondolhattak, amikor egy hátizsákos, lesoványodott asszony két kisgyerekekkel bekopogtatott hozzájuk? Befogadtak minket, pedig a létszám kis idő múlva kiegészült a Budapestről megérkező legkisebb gyerekekkel, *Andriskával*.

Degré Miklós visszaemlékezéseiben így ír az akkori faluról:

Hosszúhetény, mint a neve is mutatja, egy hosszú falu. Közép táján volt a templom, az iskola, a jegyző meg a pap háza és néhány többé-kevésbé hivatalos épület. Ott volt a központban a kultúrháznak nevezett emeletes épület is. A legtöbb út és utca földesút volt, mikor esett az eső feneketlen sárral. Persze ugyanennyi por, mikor száraz volt. Országút csak egy mellékág, ami Hirtől Komló felé vezetett. A környék nagyon szép volt. Két nagy hegy, erdővel borítva, a Hármas észak felől, a Zengő észak-kelet felől igen szép háttérrel adott. Délre ezektől dombos vidék rétekekkel, szőlőkkel és művelt földekkel délfelé egyre laposodott. Jóval az utolsó háztól délre ment a vonat. Az állomás több kilométerre volt a falu közepétől.

A körzeti orvos rendelője és lakása a templom közelében volt. Dr. Cselényi egy egészen modern villában lakott, egészen különbözött a többi háztól a faluban. Majdnem minden ház igazi falusi ház volt, vályogból, néhány téglából épült. Legtöbbjük szépen rendben volt tartva, fehérre meszelve vagy sárgára festve. Legtöbbnek udvara volt, sok kis konyhakert mindenféle zöldségekkel, gyümölcsfákkal. Sok családnak volt szőlője, ahhoz tartozó pincével. Talán legtöbben földműveléssel foglalkoztak, de sokan jártak dolgozni a közelben levő szénbányákba, Vasasra vagy Komlóra.

Az emberek gyalog jártak vagy lovaskocsival közlekedtek. Még olyan is volt, aki ökröket fogott a kocsi elé. Ha jól emlékszem, néhány jól kiöregedett teherautó kivételével nem volt senkinek autója. Ha valaki Pécsre akart menni, le kellett gyalogolnia a hosszú úton a vonathoz. Később lett buszjárat is Pécs és Komló között, ami megállt Hetényben.

A hírek, különösen a helyi hírek terjesztése meglehetősen speciális volt, érdekes, nekünk városból jötteknek. Újságot alig vett valaki, mi legalábbis ritkán láttunk. Néhány családnak volt rádiója, csak nagyon keveseknek telefonja. Nekünk persze se egyik, se másik. A hírek szájról-szájra terjedtek. Ami pedig fontos volt és min-

denkinek tudnia kellett, azt kihirdette a kisbíró. Körbejárta a falut, verte a dobot és hangosan felolvasta a tudnivalókat. Ez egy igazi klasszikus régi hagyomány volt, ami még néhány évig működött, miután mi odakerültünk.

Egy idő után állandó lakóhely után kellett néznünk. Valaki ajánlotta, hogy Bagó Ágostonnak van egy háza az Iskola utcában, akkor 418-as házszám volt, ahol lenne bérelhető lakrész. A ház egy részében már volt lakó, Cili néni két lányával és unokájával. Az üresen álló szobakonyha bérelhető volt. A szoba földes, fűthetetlen, a konyhában a fűtési lehetőség a tűzhely. A legszükségesebb bútordarabok (fekvőhelyek, asztal) összeszedésében sokat segített *Sterl Feri* cipész felesége Rozika. Valahonnan kerültek takarók, még dunyha is amire nagy szükség is volt az elkövetkező hideg telekben.

A házhoz tartozott egy elég nagy telek, ahol mindenféle zöldséget termesztettünk. (már, ahogy tudtunk, de a mindent megkérdeztünk a szomszédoktól). Volt jó a néhány gyümölcsfa is, főleg szilva. Később anyánk megtanult szilvalekvárt is főzni, abból mindig sok volt. A ház mögött volt a retyi. Mikor esett az eső, és feneketlen sár volt, olyankor igazi expedíciónak számított klumpával odamenni.

Rövid idő múlva a ház hátsó részébe új lakó költözött, a *Gungl* család, szülők és két lányuk. Kitelepített svábok voltak, akik egy ideig a szőlőhegyen laktak egy prés-házban, onnan költöztek be a faluba. Svábul beszéltek, de anyánk egész jól megértette magát velük a német nyelvtudásával. *Gungl Jani* bácsi kádár volt, otthon, a nyári konyhából kialakított műhelyben készítette a hordókat.

Miklós és a kis *Andriska* is nagyon szerették nézni, ahogy dolgozik. Egyik lányuk, *Mári* nagyon ügyesen kézimunkázott. Valahonnan lehetett szerezni fehér ejtőernyő zsinórt, abból kötött nekem kardigánt. Másik lányuktól, *Reginától* anyánk sokat tanult a házimunkák tudományából. Egy idő múlva saját házat vásároltak.

A mi házunkat is megvette a tulajtól *Hoffer János* és

Első hetényi lakhelyünk. Előtérben Piroska húgunk

Testvéreim: Miklós nyakában Piroska, mögöttük András

Apám, Hoffer néni, anyám és Hoffer bácsi András öcsém esküvőjén a komlói tanács előtt. Hofferék családtagnak számítottak, természetes, hogy ott voltak a szertartáson.

családja, ők költöztek a ház hátsó részébe, mi maradtunk elől. Várható volt, hogy el kell onnan mennünk, hiszen természetes volt hogy az új tulajdonos igényt tart az egész házra. Ez csak sok év múlva következett be (kb.1954-ben), addig együtt éltünk jó barátságban, ami aztán egész életünkben tartott. Hoffer bácsi a vasasi szénbányában dolgozott, a vadásztársaság tagja volt és sokat dolgozott a szőlőjünkben a Dömösön.

Degré Miklós emlékei:

Egyszerűen, de jól étkeztünk. Mindig volt elég enivaló. Mondhatni, legalább is részben önellátóak voltunk a ház körüli gazdálkodásnak köszönhetően. Az év egy részébe saját termésű zöldséget, krumplit, valamennyi gyümölcsöt ettünk, amíg tartott és amíg eltartható volt. Sok levest,

főzeléket ettünk, babot, lencsét, spenótot, káposztát, kelkáposztát, tököt (amit én szívből utáltam), de nem volt mese, azt ettük, ami volt. Válogatásról szó sem eshetett. Halat gyakorlatilag sohasem ettünk, nem is lehetett hozzájutni. Húsétel sem volt minden napi koszt. Arra emlékszem, hogy általában én mentem a henteshez a falu másik végére, amikor húst vettünk. Amikor Apa a cséplőgépnél dolgozott nyáron, akkor gabonánk is volt, búza talán rozs, ami a padláson volt, amíg meg nem őröltettük. Volt kukoricánk is, nem tudom, honnan, az kellett a tyúkoknak, meg persze a disznónak. A tyúkok is hozzájárultak az étlaphoz, elsősorban tojással, de időnként hússal is. Utólag eléggé fantasztikus arra gondolni, hogy anyánk, aki korábban egyáltalán nem volt jártas a háztartási tennivalókban, mindezt meg tudta csinálni.

A tejet, napi 3 litert, valamelyik tehéntartó családtól, Kiss Miklósektól, Bocz Jánoséktól, Bluméktól hoztuk naponta Andrással felváltva.

Lassan, egymás után iskolába kerültünk. Az én tanítóim: Nemes János, Németh Márta, Bocz György, Szabó Károly voltak.

Harmadik osztályos voltam, amikor értesítést kaptunk, hogy apánk hazajöhet az orosz fogságból. Egy délelőttön, óraközi szünetben a templom téren szaladgáltunk, amikor jött egy hátizsákos, bajszos ember, megfogta *Hír Anci* karját és azt kérdezte: Te vagy Jutka?

Hazaérkezése után az életünk nem sokban változott. Egy ideig még Budapesten dolgozott, majd Pécsre került, mi éltünk tovább Hetényben. Ő naponta járt Pécsre dolgozni, reggelente jó korán az Iskola utcától a Tót úton végig az állomásig és este vissza. Nem volt kis kirándulás, különösen esők idején az agyagos-sáros úton.

Lelkes iskolások voltunk, jól tanultunk, részt vettünk minden félében, amiben lehetett. Szinte minden évben

Negyedik osztályos csoportkép Szabó Károly kedves tanítónkkal. Én Karcsi bácsi mellett állok világos ruhában.

betanultunk valamilyen színdarabot, amiket eleinte Gyenis Ilonka tanító néni rendezett. Kádár Kata balladáját is bemutattuk hosszúhetényi népviseletben.

Karácsony előtt hetekig, közösen különböző ajándéktárgyakat, fenyődíszeket készítettünk, amelyekből karácsonyi vásárt rendeztünk a kultúrház nagytermében. Minden osztálynak volt egy árusító asztala és be voltunk osztva az árusításra.

Valamelyik tanévben kapott az iskola egy földterületet, ahol cukorborsót termesztettünk. Minden munkafázist a gyerekek végeztek. Az első termésből egy keveset kis dobozba csomagoltunk és elküldtük Gyenis Ilonkának, aki Budapesten volt egy tanfolyamon. A termés nagy részét árusítottuk, a bevétel része lett egy közös kirándulásnak.

Társaimmal a borsóföldön

A tanításon kívüli elfoglaltságok helye főleg a kultúrház volt. (Az iskola udvara is, ahol egy időben kialakítottak pályát, kihúztak egy hálót és folyamatosan röplabdáztunk.) A kultúrban volt a sakk-kör, a

repülőmodellező műhely, ping-pong edzések, könyvtár. Egy ideig irodalmi szakkör is, amelyet Czimmer László tanár vezetett. (Czimmer László a jegyző fia volt, sokoldalú, tehetséges ember.)

A szakkört rendszeresen helyesírási gyakorlattal kezdtük, a jegyzőkönyvben feltüntettük alkalmanként ki írt hibátlanul. Pl. *Martini Sárka*. Különböző témákkal foglalkoztunk: ott tanultam meg leírni Shakespeare nevét, ismerkedünk a műfordítással, különböző könyvekkel, versekkel. Czimmer László színdarabot is írt számunkra, melynek a zenei részét is ő szerezte. A színdarabot elő is adtuk.

„Csak nézz szét a Földön és lásd, milyen szép a világ. Csak nézz szét a Földön és lásd milliónyi színét, és akkor megérezed, hogy életünk, mily csodaszép!”

Degré Miklós emlékei:

Volt egy mozihelység. A székek egy enyhén lejtős padlón álltak. Csak egy vetítógép volt, a vetítés közben szünetet kellett tartani, amíg a filmet visszapergették. A filmek eléggé rossz állapotban voltak, többször elszakadtak, akkor meg kellett állni és összeragasztani.

A filmek túlnyomó részben régi cowboyfilmek és hasonlóak, többek között Zorró-ról. Voltak régi magyar filmek, néha egy-egy nagyon jó francia film. Azt hiszem, ott láttam először svéd filmet „Egy nyáron át táncolt”, ami nagyon izgalmas volt, mert volt benne egy jelenet, ahol a főszereplő lány meztelenül fürdött a tóban. Később egyre több szovjet film jött, jó sok kommunista propagandával, a hősiessé szovjet katonákról, a munkásokról, akik a szocializmust építették, legyőzték a fasisztákat meg a kapitalistákat.

Mi nem bántuk, nagyon szerettünk moziba járni.

Anyánk dr. Degré Alajosné, Lili néni diákjai körében. Négy gyerek mellett levelezőn végezte el a tanítóképzőt. Bizonyára többen ráismernek magukra a tanítványok közül, akik nagyon szerették tanító nénijüket.

Igen sokat olvastunk. Én is, Grosch Béla is mindenevők voltunk, azaz mindent elolvastunk, ami a kezünkbe került. Magyar irodalmat, történelmi könyveket, a szépirodalom remekműveit, mint a „Háború és béke”. Időnként, ha kezünkbe jutott cowboykönyveket is. Béla és én versenyeztünk, ki olvas több könyvet, megvitattuk őket, volt saját véleményünk: pl. ki volt a nagyobb író Tolsztoj, Dumas vagy Dosztojevszkij. Úgy emlékszem, sok jó könyvet találtunk az akkori könyvtárban.

Aktívan részt vettem a modellező csoportban. Fűrésztünk, ragasztottunk, összeraktuk a sok részt, míg az eredmény repülőnek nézett ki. Legtöbbjük szép lett, de meg kell vallani, nem mindig repültek. Ez csalódást jelentett, de nem estünk kétségbe.

Máskor ping-pongoztunk és sakkoztunk. A sakk nagyon népszerű volt egy időben, mikor a világbajnok jelöltek versenye Budapesten folyt és a magyar Szabó László volt az egyik esélyes.

A szórakozásunkat magunknak kellett megszervezni. TV nem létezett abban az időben, rádiót (egy kis néprádiót) is

csak később vettünk. Néha kártyáztunk otthon és sokat énekeltünk, kánonokat és több szólamban is.

1949 őszén gyarapodott a családnk. Megszületett a kistestvérünk, Piroska.

Két évvel később Nemes János igazgató bácsi megke-reste anyánkat azzal az ajánlattal, hogy vállaljon tanítói munkát az iskolában, nagy szükség van pedagógusra. Nem lehetett nagyon könnyű a döntés 4 gyerek mellett, de elvállalta és tanító néni lett Hosszúhetényben.

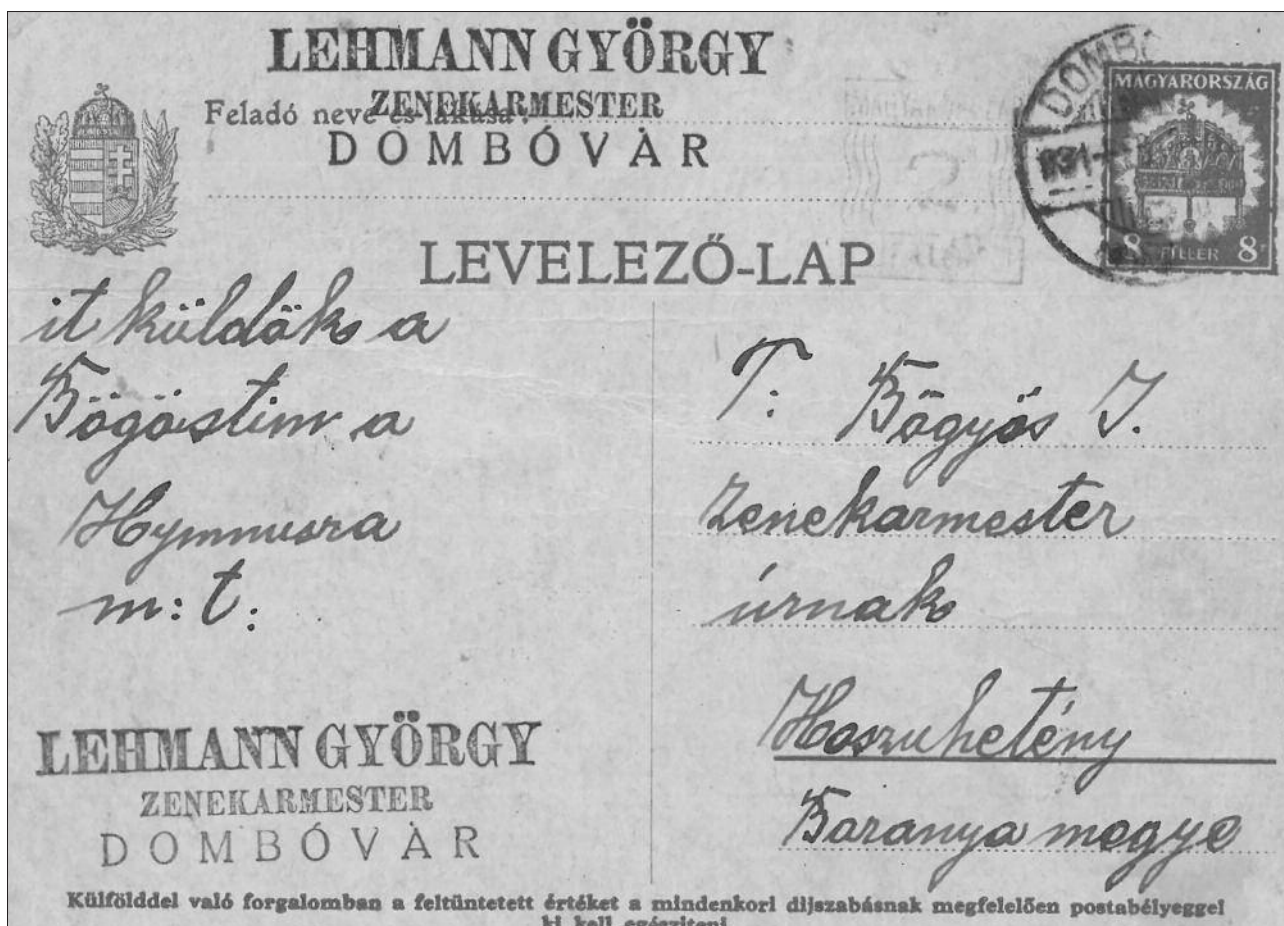
Az évek mentek, középiskolások lettünk, egyetemre, főiskolára jártunk, családot alapítottunk, éltünk, ahol a felnőtt életünk helyét megtaláltuk.

1956 után apánk Zalaegerszezen, a levéltárban kapott állást és szolgálati lakást, ezért a család Hetényben maradt része – anyánk Piroskával – 1962 őszén utána költözött. Fájó szívvel hagyták el Hosszúhetényt.

Az ott töltött évek életünk részévé váltak, legszebb emlékeink közé tartoznak.

Czanik Istvánné

Mesélő papírok

Ezt a levelezőlapot 1931 februárjában adták fel Dombóváron. A címzett a hosszúhetényi levante zenekar vezetője Bögyös István. A lap hátoldalára a Himnusz egyik basszus szólamát kottázta le a feladó, aki bizonyára németajkú volt, hiszen a közlemény stílusa is erre vall: "it küldök a Bögyös István a Himnuszra".

Kérjük, küldjenek hasonló mesélő papírokat, érdekes dokumentumokat, hogy megoszthassuk olvasóinkkal, és hozzájárulhassunk településünk múltjának alaposabb megismeréséhez!

A strandon az is jó...

A strand létesítésének pontos dátumára egyelőre nem derült fény. Egy forrás szerint 1923. az építés dátuma, egy másik forrás szerint 1926-ban ásták ki és építették meg a strandot. A hiteles dátumot és dokumentumokat talán levéltári iratok között lelnénk meg. Mindenesetre a strand ásásakor egy Traianus-császár korabeli pénzérmét is találtak, amit a pécsi múzeumnak adományoztak a megtalálók.

Az egykori tulajdonos, Cserhalmi Lőrinc unokája Balogh Jánosné Reisch Irén is megerősítette ezt:

„Édesanyám mesélte, amikor kiásták a strandot, találtak egy római pénzt is, és bevitték a múzeumba..,

A strandról hangulatos leírást találtunk a Zengő újság 2000. évi júniusi számában, Bocz György: Élen járók voltunk! című írásában:

„Legjobban azonban - a környező falvakat megelőzve - az újonnan megépült „strandfürdőre” voltunk büszkék. A ház és a mögötte húzódó kert a Cserhalmi család tulajdona volt. Kajdy Aladárral kötött szerződésük alapján Kajdy Aladár megépítette a ma is meglévő medencét, egyéni és közös öltözők is épültek, sőt az egész strandkertet magas deszkakerítéssel is körülvette. A szomszédos Fehér-féle kertben álló három hatalmas jegenyenyárfa tövével kitörő bővizű, kristálytiszt, de jéghideg forrás táplálta a medencét. A kertben kis kocsmá is épült, ahol a strandot üzemeltető Cserhalmi család üdítőket, sört, bort árusított, sőt kívánságra izletes ebédet is adott. Este a gyümölcsfákra szerelt villanyégők kigyúltak - mint a karácsonyfagyertyák

- hangulatosan megvilágítva az egész strandkertet. Szombat-vasárnap este zené is volt, és a fiatalok sétáltak, táncoltak és az akkori szokás szerint a mamák és nagymamák népes serege ült a körben elhelyezett padokon, gyönyörködve a fiatalok szórakozásában. A kuglipálya mindig hangos volt a játékok zajától. Nagyon kellemes szórakozó hely volt öregnek és fiatalnak egyaránt, és számos Zengőre induló pécsi kirándulót csábított el a strand és strandkert a kirándulástól a fürdővel egybekötött szórakozás lehetőségére. (Szentlászló akkor még zárt, megközelíthetetlen püspöki nyaraló volt.) A strandkert élete szomorúan zárult! 1938-ban (1935-ben! a szerk.) nagyszabású gyöngyösbokrétá találkozót szerveztek, a hatalmas színpadot a strandkertben alakították ki. A műsor megkezdése előtt kigyulladt 3-4 hatalmas szalmakazal. Óriási fejetlenség támadt. Leégett a kerítés nagy része, sőt a kiskocsmá is lángra kapott. Az ünnepi vacsorára kirakott tányérok, poharak, evőeszközök eltörték, elvesztek. A Cserhalmi család tönkrement, a strand bezárt.”

Szántó Jánosné (1930-2017.), – aki családiról szintén kötődött a strandhoz – egy korábbi riportban így mesélt emlékeiről:

„Anyósom testvére, Jekl Antal, vette meg a strandot, aki egyébként hirdő volt. Ők voltak az utolsó tulajdonosok. Nagylány voltam még, amikor odajártam táncolni. Szép lemezek voltak, amire minden vasárnap táncoltunk, de fürödni sosem fürödtem a strandon. „,

Távlati kép háttérben a Hármashegy

Strandbelső öltözőkkel, háttérben Bocz Györgyék gazdasági épülete, államosítás után mozi.

Sajnos már kevesen élnek azok közül, akik mesélni tudnak a strand virágkoráról. Dallos Nándorné (1932) viszont, akit nemrég kértem, hogy idézze fel a Múltmentő számára strandhoz fűződő emlékeit, szinte képszerűen festette le gyerekkorától kezdve a strandfürdőt:

„Emlékeim szerint a Kossuth Lajos utcában lévő takaros kis porta ekkor már Jekl család tulajdona volt. Ha a létesítmény funkcióját nézzük, külön kell választani a kerthelyiséget és magát a strandfürdőt. A kerthelyiség volt a forgalmasabb, mozgalmasabb. Falusi viszonylatban nagyon kulturált helynek volt mondható. A főépület a Kossuth Lajos utcára nyílt. Egy takaros falusi ház volt. Zárt bejárati rész vezetett a kerthelyiségbe, amelyet a déli szomszédtól egy magas deszkapalánk választott el. A deszkapalánkhoz közel volt a WC sor. Középen homokkal leszórt, mindig rendben, tisztán tartott gyalogút vezetett, mellette kétoldalt gyönyörű egynyári virágok nyíltak. Nagyon gyönyörködtető volt ez az egész látvány, legalábbis abban az időben, '30-as évek végén. Faluhelyen gazdasági udvarokat látott az ember ez külön élményt jelentett a lakosok számára.

A kerthelyiségben volt egy fedett zárt terület, itt volt a kimerés, a söntés, mellette nyugati irányban, annak a szerkezetét folytatóan volt egy nyitott, de tetőszerkezettel ellátott helyiség. Rossz időben ide vitték be a kerti asztalokat és bútorokat. Ha esős volt az időjárás, akkor ott is helyet foglalhattak a vendégek. Ennek a tetőszerkezettel ellátott, oszlopokkal megerősített résznek az északi oldalán kuglipálya volt. Főleg a fiatal férfiak számára ez nagyon jó szórakozóhelyet jelentett. Sőt még a kisgyerekeknek is

pénzszerzési lehetőséget nyújtott. Ők voltak az úgynevezett kugligolyó szedők, állogatók.

A söntésben főleg bort és csapolt sört – ami falusi viszonylatban ritkaságnak számított –, gyerekeknek meg málnaszörpöt is árusítottak. Emlékeim szerint a bányászok hazafelé tartva gyakran ellátogattak oda a bánya porát leönteni. Tavasztól, őszig látogatott hely volt. Kialakult asztaltársaságok voltak: megvolt, hogy ez a Kajdy Feri, Krauth Feri bácsi asztala, itt ül a Koósz Gyuri bácsi.

A fiatalok nagyon szerették, hiszen újdonságnak számított falun a virsli. (Disznóvágás minden falusi háznál volt abban az időben. Sonkával, szalonnával, töltelék áruval el voltak látva.) Jekl Treszka néni nagyon értett a virsli főzéshez, amit akkor frissen reszelt tormával árusított. Én nem ettem belőle soha, de azt láttam, hogy a fiatal legények előszerzetettel fogyasztották.

Ünnepnapokon, mivel gyerekek is látogatták a kerthelyiséget is és a strandfürdőt is, oda járt Varga Józsi bácsi, akit Cukros Józsi bácsinak neveztek. A nyakába akasztott nagy fonott előkosárban csomagolt cukorkákat árusított. Nagy keletje volt! Ő a mozi helyiségében is árusított így cukorkákat. Abban az időben nem volt megszokott a rádió vagy a zenehallgatás. Itt szinte az egész falu élvezhette a gramofon hangját. Ugyanis reggel elindult a zene és az akkor divatos zeneszámokat mind játszották. Mivel kint volt a szabadban, a fél falu hallhatta és gyönyörködhetett ebben. Úgy emlékszem, a gramofon a söntésnek a falára volt rögzítve.

A későbbi időszakban, már az államosítás után, az eredeti gazdák maradtak, mint kiszolgálók is. Ettől kezdődően már nemcsak asztaltársaságok alakultak, hanem táncmulatságokat is szerveztek. A 60-as évek végére emlékszem,

A strandhoz tartozó kerthelyiség a bejárat felől.

hogy még koszorúcskát is tartottak itt.

A kultúrban volt a tánciskola tanulási része, de a koszorúcskát itt a strandon szervezték.

A táncter homokkal leszórt rész volt, a söntés és a kuglipálya fedett része előtti területen. A palánkfal mellé padokat helyeztek, ott volt a nézőközönség, előtük pedig táncoltak. Aztán asztalokat is kihelyeztek, néha bővült

(nemcsak arra a kis területre hanem tovább a kert felé is). Ebből a kerthelyiségből egy kapu vezetett az úgynevezett fürdő részhez. Kerítés választotta el ezt a két területet. A fürdő állt medencéből és mellette volt egy szabad forrású tó, ez a tó biztosította a fürdő vizét.

A fürdőt nagyon korszerűen, kibetonozott széllel, lépcsőzettel ellátva, és kétoldalt öltözőket alakították ki.

Fürdőzők a strand melletti tóban

Beállított vidám fénykép a strandon. Az “ugrásra kész” csapat sorában, középtájon a bajuszos férfi feltehetően Nemes János. A medencéből integető férfi talán Kajdy Aladár?

Külön a férfiak, külön a nők részére. A fürdő alkalmas volt kisebb gyerekek fürdőzésére, sőt úszásra is, mert fokozatosan mélyült a víz. A medence aljzata, úgy volt kialakítva, hogy a mélyvízi része úszásra is alkalmas volt. Hangulatos volt a medence környéke is, ugyanis közel volt mellette a tó. Impozáns, kikapcsolódásra, szórakozásra alkalmas kis parknak számított. A fürdő részt általában fiatal fiúk, legények használták, lányok kevésbé látogatták.

Gergely György, Ilonka néni bátyja kedves, fiatal kori emlékeket idézett fel a stranddal kapcsolatban. Fiúgyerekként, ő ki is élvezte a strand lehetőségeit. Gyakran járt el barátaival fürdőzni:

„Amikor én jártam gyerekkoromban a pécsváradiai is jöttek át a strandra, még egy pécsváradiai fiatalember bele is fulladt, nem tudták kimenteni. „A tó a bal oldalon volt onnan kapta a vizet a strand, a tó ahogy fölmelegedett átengedték a vizet. A strand vizét többször le is engedték. Ahol az épületek álltak ott volt a legsekélyebb a víz. A nagyobb gyerekek beledobáltak bennünket a vízbe, ott tanultam meg én is úszni. Barátokkal, iskolatársakkal mentem. Nyitva volt kora délutántól, egészen estig. A kerthelyiségben a felnőttek ivogattak, a gyerekek fürödtek. Nagyon szép kerthelyiség volt, fákkal. Belépő is volt 10 vagy 20 fillér.

Ahogy bejutottunk a kerthelyiségbe, egy kapu nyílt a strand felé. Sok volt a kuglizó. Bányászok, akik ráértek elmenni kuglizni. Nemcsak a viktoriálisok jöttek, hanem a komlóiak is. Papp Jóska zenekara majdnem minden vasárnap zenélt, jó bálók voltak.”

Néptáncos társammal, Bertalan Évával beszélgettem, és szóba került, hogy édesanyja a napokban emlegette neki a hetényi strandot és a bálókat. Igyekeztem minél előbb felkeresni őt is, és kértem meséljen nekem!

„Én még nagyon kislány voltam, alsó tagozatos. Ikerlányok laktak a szomszédunkban a Bognárék. 6 évvel idősebbek voltak nálam. A bátyámmal, Lacival jártam iskolába, velük csavarogtam mindenfelé. Velük mentem a strandra is. A strandnak a kerítésénél patak folyt végig, és gyönyörű kék nefelejccsel volt tele a patak partja.

1956-ban jártam ki az általános iskolát, 1959-ig jártam bálba. Úgy lehetett abban az időben bálba járni, hogy kísérővel. Anyám le nem maradt volna, hogy elkísérjen. Apám is eljött. Akkor ő a kocsmánál kicsit eliszogatott és elment haza. Anyám meg ott maradt velem végig. Nem szabad volt felügyelet nélkül lenni. A tánckérésnél én álltam, anyám meg mögöttem ült. Ott kértek föl előtte. Valamikor a “Muczi” zenekar játszott a strandon, amikor fiatal voltam. Még az én lakodalmamat is ők játszották. „

A létesítmény utolsó korszakára már bizonyára többen emlékeznek. Ilonka nénival idézzük fel ezt az időszakot.

“A 60-as években elterjedt a Dr. Berze Nagy János által országosan híressé vált népi honismereti mozgalom. Baranyában Dr. Varga Károly volt ennek az életre hozója, aki nekem történelem tanárom volt. Felvettem vele a kapcsolatot és létrehoztuk a hosszúhetényi honismereti szakkört. Ennek keretében még a strand megszűnése előtt szervez-

tünk egy *Ki mit tud-ot* Hosszúhetényről a kerthelyiségében.

Maga a kerthelyiség még hosszabb ideig működött, az államosítás után is. Viszont a fürdő rész megszűnt, a további gondoskodás, ápolás hiányában. A felújítási munkálatokat elhanyagolták és elszökött a víz a medencéből. Az akkori tanács, még Bereczky Tibor tanácselnöksége idején igyekezett felújítani. Betonozták, javították, többszöri kísérlet után is elapadt, a víz elszivárgott, a fürdőmedence kiszáradt. A kerthelyiség még egy darabig működött, a fürdő rész megszűnt. Ezután elhanyagolódott, az enyészeté lett.”

Arra már én is emlékszem, hogy mekkora volt a medence, és hol álltak annak idején az öltözők. Az öltözőket később a labdarúgók és a kézilabdások is használták sportöltözőként. Lelkes lokálpatrióták a 90-es évek elején építettek egy kuglipályát a medence fölötti területen. Működött egy fabódés büfé is, ahol pezsgő tár-

sasági élet bontakozott ki. Tekeversenyek alkalmából, focimeccsek után újra benépesült a “strand.”

1997-ben felcsillant valamiféle fényugár a strand újjáépítésére. Az önkormányzat akkori kft.-je, a Heténycsat Kft., a Bavtrans Kft. közreműködésével tervezte megvalósítani a strand felújítását.

A tervek végül nem váltak valóra.

Bizonyára a helyi emlékezet őriz még sok adatot, emléket a strand múltjáról. Ezeket továbbra is szívesen vesszük olvasóinktól.

Ezen a területen a hosszúhetényi strand álma, valószínűleg már sosem fog megvalósulni. Ellenben az Önkormányzat jelenlegi tervei között a helyén egy rendezett – a faluközpontot a sportpályával összekötő – kikapcsolódásra alkalmas, ligetes pihenő park kialakítása szerepel.

Poór Gabriella

Kép - mutató

Rovatunkban ezúttal egy sakkozós képet mutatunk be a hatvanas évekből. *Bocz Ferenc* tevékenysége révén aktív sakkélet folyt ebben az időben Hosszúhetényben és Püspökszentlászlón. Az 1932-ben született *Friedrich Károly* (a kép bal oldalán) elmondása szerint megyei bajnokságokban, szpartakiádokon szerepeltek. A Kultúrház emeleti nagytermében – ma kiállító terem – voltak a fordulók. A hat táblás megyei bajnokságban olyan csapatokra emlékszik, mint Pécsvárad, Pécs, Görcsöny, Geresdlak,

Dunaszekcső, ahová vasárnaponként vonattal, vagy személykocsikkal mentek.

– “*Volt olyan szezon, hogy egyetlen vereségem sem volt*” – emlékszik vissza a csapat meghatározó versenyzője. Abban az időben ő szerepelt az első táblán, mögötte *Rankl József* második, édesapja *id. Friedrich Károly* vagy *Bocz Ferenc* a harmadik táblán. Említette még a csapat további tagjait: *Diószegi József, Reisch Irénke, Rátkuti Joli, Pantatya József, Molnár Zsuzsa*. Kinek vannak emlékei ebből az időből?

Van-e még valakinek dokumentuma a moziról, labdarúgásról, kézilabdázásról? Kinek van még fotója, háború előtti levele, nyugtája, gazdálkodással, földdel vagy hetényi egyesületekkel kapcsolatos régi irata? Ki őriz falurészletet ábrázoló régi fotót, képeslapot? Ossa meg velünk, hogy mi is megoszthassuk olvasóinkkal!

„Azt írta az újság...”

Hamarosan megvalósul a Zengőn az a fejlesztés, amelynek következtében kényelmesen, biztonságosan gyönyörködhetünk a környező tájban a hegy tetejéről. A geodéziai torony köré épített fém szerkezet hivatalos kilátóként várja nyártól a természetjárókat. Ez adja az apropóját, hogy ezúttal a Zengő kilátóról megjelent újsághírekből ollózzunk *Pető Sándor* újságíró jóvoltából.

125 éve van a Zengőn kilátó

A Zengőn, a Dél-Dunántúl legkiemelkedőbb pontján valószínűleg már a római korban állt őrtorony, másképp nehéz megmagyarázni, hogyan került a Zengővár törmelékei közé az a római bronzfibula, amelyet *Kárpáti Gábor* régész 1994-ben talált meg. Logikus is, hogy a rómaiak építettek ide figyelőhelyet, más nyoma mindenesetre tudomásunk szerint nem maradt fenn.

Turistáknak szánt kilátók nagy számban a történelmi Magyarországon a túramozgalom megerősödésekor, a 19. század vége felé épültek, bár van tudomásunk korábban épült toronyról is. A Mecsekben kézenfekvő hely volt a Zengő: bár a pécsi polgároknak voltak közelebb is hegy-csúcsaik, a mi hegyünk is kedvelt kirándulóhelyük volt. Az első Zengő-kilátót, amiről tudunk, 1895 nyarára építtette fel a Mecsek Egyesület. Június 23-ára hirdették meg a felavatását, "társas kirándulás" keretében. Reggel 4 órakor a pécsi Széchenyi térről indultak volna a városiak kocsin a Pécsi Figyelő szerint a "meglehető magasságú" Zengő felé. A kirándulást azonban a rossz idő miatt egy héttel elhalasztották. Tudjuk, hogy *Kardos Kálmán* főispán is hivatalos volt az avatásra. Részt vett-e, és végül melyik napon avatták a tornyot, azt nem tudjuk, mert az esőnapon megint csak eső volt. Igyekszünk kideríteni.

Könnyen lehet, hogy ez volt az első mecseki kilátó, ennek is utánakutatunk még. Tudjuk, hogy a tubesi kilátót az egyesület csak a következő évben építtette meg. Meg kell jegyeznünk *Kiss József*, a Mecsek Egyesület agilis és tevékeny titkárának a nevét, aki nélkül nem épült volna meg a kilátó. Ő volt a pécsi "biczikli-klub" elnöke is, így a kelet-mecseki kerékpársportnak is első fecskeje lehetett, de bizonyíték az utóbbira nincs. Sajnos az újságnak nem készítettek fotót az első Zengő-kilátóról, ahogy a másodikról se, de valamilyen csoda folytán előbukkanhatnak fotók. Ne olyan szép szilárd és erős faépítményt képzeljünk el, mint ma a Kövestetőn álló kilátó, de turistacélpont volt.

Egy 1930-as Pesti Napló cikkből tudjuk, hogy az első kilátó az 1921 augusztusában véget ért, 33 hónapos szerb megszállás idején összedőlt, mert elhanyagolták. Ebben az időszakban Hosszúhetény határában volt és többek közt a Zengő oldalán futott a demarkációs vonal, amelyet katonák őriztek, akik alkalmasint lőttek is. (Egy ilyen tragikus esetről szól a legénysír igaz legendája.) A szerb megszállók, bár szívesen maradtak volna örökre, óriási pusztítást végeztek a Mecsek erdeiben, a püspökszentlászlói vadaspark állatait például halomra lövöldözték. Ezekből az évekből alig tudunk előkeríteni forrást bármiről is, ami Hosszúhetényben és a környékén történt, nyilvánvalóan mert nem hagyták megjelenni a magyar lapokat. Ezért nem tudjuk például azt sem, aratott-e minálunk is a spanyolnátha járvány. Mindezekből sejthető, milyen sorsa lett volna helybelieknek magyarként, ha a trianoni egyezmény ki nem parancsolja a szerbeket legalább erről a vidékről: mások rosszabbul jártak.

Folytatva a Zengő-torony történetét: egy évtizedig a turistáknak nem volt kilátója a Zengőn. A Pécsi Napló 1929. októberében

hozta azt az "örvendetes hírt", hogy "a pár év előtt szélvihar által ledöntött kilátótornyot a Zengő tetején az illetékes minisztérium háromszögelési osztálya újból felállíttatta, s annak tetejéről szép, tiszta időben ma újból élvezhetik a kirándulók az onnét feltáruló kép minden szép részletét."

Az "első generációs" erdei kilátók gyakran nem voltak viharállóak. Az első Zengő-kilátó összedőlt nem volt egyedi jelenség, másutt is megtörtént. 1926-ban például a pünkösdi viharok ledöntötték a Csóványoson álló kilátót. (Érdekesség, hogy a Csóványoson később egy ugyanolyan betonhenger épült, mint a Zengőn, amit aztán hasonló technológiával újjítottak fel, mint a mi tornyunkat tervezik.) 1937-ben pedig Az Est írta meg, hogy a szélvihar ledöntötte a Kékestetőn álló kilátót.

A második Zengő-torony sem lehetett nagyon idő- és időjárásálló. Másfél évtizeddel a megépülte után így írta le *Dénes Gizella* író a Dunántúl napilapban:

"A pár méternyi fennsíkron, a Zengő csúcs tetején aztán ott látod a kilátót. Ezen újból elcsodálkozol, hiszen lajtorjás, régimódi faalkotmány az egész és nem érted, hogy éppen a Mecsek legmagasabb csúcsára nem került még egy érdemes, köből épített torony, holott az egész Zengő merő kő. Mégis, ahogy rákapaszzkodsz a létrára, fenn, a fakilátó teraszán, három vármegyényi messzeségbe tekinthetsz körül. Látod a Duna ezüstös szalagját, kisebb-nagyobb hegyeket, dombokat, országhatárokat és ekkor meglelt büszkeséget és áhítatot érzel. Elfelejtetted a létrát is, és ha nem inogna olyan félelmesen alattad az egész alkotmány, hát körültáncolnád a peremét: hiszen oly közelről látod az eget, mintha megfoghatnád a feletted áthúzó felhőket, de még a Liberátorok villogó szárnyát is ... Milyen jó tudni, hogy azért van valami elpusztíthatatlan még ezen a földön."

Erre az írásra emlékezzünk, mert ez az első emlékezetes példája, amikor valaki arra szólított fel a nagy nyilvánosság előtt, hogy épüljön szilárd és vállalható kinézetű kilátó torony a Zengőn. A következő ilyen az induló Zengő újság címlapcikke volt majdnem három évtizeddel ezelőtt.

A háború után évtizedekig nem került elő a téma. 1978-ban került a helyére a most is ott látható, körbeépítendő betonhenger. Ennek nem a panoráma megmutatása volt az eredeti funkciója: egyike volt az országszerte ekkortájt épült több, mint száz geodéziai toronyoknak. 1985-ben írták meg a lapok, hogy a torony tetején kilátó létesült, és ezt április 4-én (azon a napon ünnepelték akkortájt az ország szovjet megszállását) avatják fel.

A későbbiekben a betontorony frekvenciált turistacélpont és találkozóhely volt. Itt búcsúztatják el az óévet december 30-án hagyományosan együtt a pécsváradiaik és a hosszúhetényiek, és ide gyalognak föl a húsvét vasárnapi Bányaranyest követően, akik még nem fagytak át nagyon a bányaranyásban. Jelképe a torony a "Zengő-csatának is", mozgalomnak, amely megakadályozta, hogy a hegyre NATO-radar épüljön.

Egyesületünk életéből 2019.

Január 5-én hagyományos hetényi hurka- és kolbásztöltő napot szerveztünk a Zengő Vendégházban. A helyi ízekkel és eljárással készült finomságokat este közös vacsora keretében fogyasztottuk el.

Február 2-án három táncosunk részt vett a Fülöp Ferenc Szólótánc verseny felkészítő képzésén Kozármislenyben, este fiatal táncosaink, zenészeink közreműködtek a Magyar Bál megnyitására.

Február 8-án farsangi fánk készíttéssel egybekötött családi táncszertartást szerveztünk kicsiknek és nagyoknak. A táncolás, játszás és fánk-kóstoló mellett, a kicsik busó álarcot készíthetnek szüleik segítségével.

Március 8-án *Keserű Árpád* vezetésével zenekarunk adta a zenekíséretet a baranyai résztvevők számára Bagon a Fülöp Ferenc Szólótáncversenyen.

Az év szomorú eseménye volt, hogy 81 éves korában elvesztettük *Dallos Jánost*, aki feleségével *Jutka* névvel (*ő ma is tagja egyesületünknek*) az együttes megalakulásától 15 évig táncoltak a csoportban.

Április 6-án megtisztelő felkérésnek tettünk eleget Budapesten a Kozármislenyi Józsa Gergely Táncgyüttessel. Budapesti és vidéki amatőr együttesek, a Pénzügyőr Fúvószenekar és a Honvéd Művészegyüttes ének- és tánckara társaságában a Budapesti Tavasz Fesztivál nyitórendezvényén mutatkoztunk be. Az Andrásy úti látványos, hangulatos felvonulást követően a Hősök terén egy előre összeállított közös koreográfiát táncoltunk el az összesereglett nézőknek, turistáknak majd délutántól

– ezúttal csak nézőként – az Országos Táncszertartó részesei lehettünk.

Április 12-én három fővel (*Bertalan Éva, Papp János, Radó Tihámér*) részt vettünk a Kalocsai Piros Rózsa Népi Együttest egykor vezető *Bence Károlyné* emléktáblájának avatásán.

Húsvét előtt közös tojásbuzást és patkókalács sütést szerveztünk a Tájházban *Pappné Pintér Ilona, Poór Gabriella* és *Zsombéki Gergő* vezetésével.

2019-ben is megjelent egyesületünk *Múltmentő* c. kiadványa, melyet tagjaink igyekeztek minden hához eljuttatni.

Május 11-én, gyerekcsoportunk *Lázárné Szabó Emese* vezetésével az iskola családi napján mutatkozott be. E nap délutánján egyesületünk két tagja, *Kruzsely Cecília* és *Lázár Péter* esküvőjén vettünk részt, este az ifjú párt és a násznépet megörvendeztettük egy kis lakodalmi táncolással.

Május 18-án a Határtalanul program keretében Heténybe látogató erdélyi középiskolásoknak és pécsi vendéglátó diákjaiknak rendeztünk hetényi táncszertartást az iskolában.

Gyerekcsoportunk május 18-án Kárászon vendégszerepelt az ottani Pálkafesztivál kulturális műsorában, június 1-jén hazai pályán a Főzőolimpián adott hangulatos műsort.

A Somkerék zenekar, együttesünk kísérezzenekara hagyományosan fellépett a Folkalicska műsorában május 30-án. Programjuk előtt bemutatkozott a fúvós növendékekből összeállított

“Pótkerék” együttes is, akik szintén nagy sikert arattak a nézők körében.

Június 1-jén a Talicskaolimpián is bemutatkozott gyerekcsoportunk.

Június 7-én meghívást kaptunk a Déli Kapu Folklórszövetség és a Kozármislenyi Józsa Gergely Néptáncgyüttes közös nemzetközi folklorfesztiváljára. A kozármislenyi helyszínen albán, szlovén és szlovák csoportok társaságában léptünk fel.

A Határon Túli Magyarok Összművészeti Fesztiváljának keretében, egy éjszakára szállásadói voltunk a Beregszászi Rezeda Táncsoprottnak.

Június 8-án az egeregyi táncosok meghívására részt vettünk a 8. Magyarereggyi Lakodalmas Fesztivál programjában, gyerekcsoportunk a Szauer-ház udvarán rendezett német juniális műsorát színesítette.

Június 22-én táncostársunk *Lajos Liliána* esküvőjén képviseltettük magunkat, június 29-én *Zuglil Richárd* táncos-zenész tagtársunk házasságkötési szertartásán táncoltunk.

Július 6-án Nagypall község falunapján, a Pogácsafesztiválon lépett fel táncsoprotunk.

Együttesünk július közepén a horvát tengerparton tölthetett néhány kellemes napot. 12-17 között Pag szigetén nyaraltunk és Pag városában táncoltunk.

Augusztus 10-én az Üveges Hétfégén Kisújbyányán a Bayer-krainers Trióval adtunk közös műsort, melyben a hangulatos zeneszámok között *Kruzsely Pálma* német dalokat énekelt, fiataljaink német táncokkal

A felvonulás és közös tánc utáni csoportkép a Hősök terén, Budapesten

szórakoztatták a közönséget.

Augusztus 23-án Pécs város felkérésére, testvérvárosi kapcsolat keretében Aradon tölthettünk egy napot. Az ottani Pécsi Nap rendezvényén egyéb kulturális és gasztronómiai programok mellett a Megbékélés terén felállított nagyszínpadon mutathattunk be ízelt Baranya néphagyományából. Táncaink mellett a műsorban *Kruszely Pálma* hetényi népdalokat énekelt, *Molnár Ferenc* vadászkürt játékkal örvendeztette meg a nézőket. A műsort megzavarta egy hirtelen jött-hirtelen ment heves zivatar, de a műsor és a táncház hangulatát ez sem tudta elrontani.

Augusztus 25-én, a Népviselő Napján szentmise keretében emlékeztünk meg táncos elődeinkről, majd ének és zeneszóval vonultunk a Tájházhhoz. A Hosszúhetény Fejlődésért Alapítvány támogatásával létrejött babakiallítást *Bodor Pálné Lidia* – a babák egy részének készítője – és *Udvaros Renáta* a Somogy Ifjúságáért Egyesület munkatársa nyitotta meg.

A megnyitó után réteskóstolóra invitáltuk a szépszámú közönséget. A réteseket *Pappné Pintér Ilona* irányításával előző nap sütötték az egyesület tagjai és külső segítők, érdeklődők. A tizenkét tepsit megtöltő finomságot az egyesület tagjai tálalták a Népviselő Napjára

Szeptember 21-én, Abaligeten vendégszerepelt együttesünk a komlói Pöndöly és a kórogyi hagyományörző táncegyüttes társaságában.

A szüreti felvonulást idén is fiataljaink szervezték. *Zsombéki Gergely* és *Kruszely Gina* lelkiismeretes előkészítő munkájának köszönhetően tizenegy pár vett részt a fogatos-autós felvonuláson, a menettánchoz pedig további három pár csatlakozott az együttesből. A szüreti felvonulás alkalmából vendégül láttuk tordaszentlászlói barátainkat. Az újjáalakult fiatal táncegyüttes számára egyesületünk tagjai biztosítottak szállást és programot, melyben a szüreti fellépésen túl, közös klubest és pécsi városnézés is szerepelt.

Negyedik alkalommal szervezte Hosszúhetényben a Falusi Vendégfogadók Sütő-főző Fesztiválját a megyei egyesület, melyen a helyi és környékbeli művészeti csoportokkal együttesünk és a gyerekcsoport is sikerrel lépett fel.

Az október 12-ei dátumhoz kap-

csolódva, kerek születésnapjuk alkalmából köszöntöttük *Detrich Klári nénit* a Daloskör vezetőjét és *Kruszely Lászlót* ifjú zenekarunk immár legidősebb tagját.

Október 20-án, a Pécsváradi Leányvásáron gyönyörű őszi időben két táncdal léptünk színpadra, előtte menettáncdal szórakoztattuk a vásár résztvevőit.

November 3-án, *Radó Tihamér, Márton Istvánné, Bertalan Éva és Jakab Józsefné* képviselte egyesületünket Budapesten, a Millenáris Parkban megtartott továbbképzésen, melyen a Nemzeti Táncgyűttes aznapi műsorának kulisszatitkaiba is bepillanthattak a résztvevők.

December 15-én 4 tagunk, a *Poór házaspár* és a *Papp házaspár* vett részt a Muharay Szövetség továbbképzésén a Nemzeti Táncszínházban. A négy alkalommal zajló képzés egy bérlet-sorozathoz kötődik, melynek során az ország minden részéből érkező Muharaysok az adott műsor alkotóival találkozhatnak és az összeállítások szakmai háttérét is megismerhetik. Ezúttal a Duna Művészegyüttes műsorát láthatották és a művészeti vezetőikkel folytathatták eszmecsereit a résztvevők.

December 31-én ismét szerveztünk nyilvános batyus, óévbúcsúztató szilveszteri mulatságot.

Az év során sikerrel pályáztunk a Csoóri Sándor Programra, melyből az együttes hangszerállományát és ruhátárát bővítettük ill. újítottuk fel.

Szeretettel várunk minden érdeklődőt, táncolni, zenélni vágyót egyesületünkbe, aki szeretne egy vidám csapathoz tartozni és érdeklődik a néphagyományok iránt!

Egy százalék

Ezúton is köszönjük támogatóink segítségét, akik jövedelemadójuk 1%-át egyesületünk javára ajánlották fel az elmúlt évben vagy idén kívánják támogatni tevékenységünket!

Adószámunk:
18325920-1-02

Elnökség:

Keserű Árpád
Lázárné Kruszely Cecília
Lázárné Szabó Emese
Molnár János
Radó Tihamér
Schätl Zsolt

Elnök:

Papp János

Tagságunk:

Bagó Sára
Bartalovics Zoltán
Bertalan Éva
Bocz Orsolya
Bocz Léda
Bogdán Báborka
Brand Petra
dr. Csörnyei László
Czentner Blanka
Dallos Jánosné
Dallos László
Dallos Veronika
Erdei Benedek
Fodor Virág
Füzi Gyula
Gazder Janka
Harasztosi-Lajos Liliána
Horváth Helga
Jakab Józsefné
Jáhn Cintia
Kruszely Gina
Kruszely László
Kruszely Lászlóné
Kruszely Pálma
László Emese
Lázár István
Lázár Péter
Magyar Zsolt
Márton Istvánné
Molnár Ádám
Molnár Ferenc
ifj. Molnár Ferenc
Molnár Veronika
Nagy Sándorné
Pappné Pintér Ilona
Pintér Ildikó
Poór Gabriella
Poór János
Poór Jánosné
Schumann Adél
Spáth Róbert
Spéth Ferenc
Szauer Róbert
Szpatár-Varga Dóra
Tisztli-Papp Katalin
Várnagy-Csák Beatrix
Wagner Bettina
Zak Andrea
Zugfil Richárd
Zugfil Rolf
Zsombéki Gergely

Régi hetényi épületek

Hosszúhetény

Látkép a Hármashegygel

A régi képeslapon a Fő utca első házai láthatók, köztük olyanok melyek már nem léteznek, illetve azóta átalakították. A legmeghatározóbb utcai építmény az egykori kocsmá épülete. *„Wéber Ede háza helyén volt a hasonló nevű Wéber kocsmá. Emlékezetem szerint a mai tulajdonos nagyszülei voltak a kocsmá tulajdonosai. Alacsony régi épület volt. Főleg azok tértek be egy-egy pohár borra-sörre, akik vasúttal jöttek és a „Tót út” porát akarták leöblíteni. Természetesen a környékbeli lakók is töltöttek néhány estét, vasárnap délutánt a kocsmában.”* (Bocz György)

Az alsó fotó 1955-ben készült. Iskolások vonulnak az április 4-ei ünnepségre. Háttérben egy ma is álló épület, a volt gyógyszerész épülete (Fő u. 175.), amely ebben az időben Schmidt asztalosmester műhelye volt. Van-e valakinek régi hetényi épületet ábrázoló fotója?

